

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m] est approbationis magnificat[i]o fructuosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. De sc̄to Petro

dixit ad eū petrus. Pecunia tua tecū sit in
pditionē tē. Sc̄do in carnis mortifica
tōe. Gal. v. Qui ch̄ii sūt carnē suā cruci
fixerūt cū vīch̄i z sp̄ūlēnt̄hs. Si ergo
sp̄ū quim⁹ sp̄ūlē ambuleat⁹. Hec ille. In
libro aut̄ clemētis testaf̄ petr⁹ q̄lit carnē
macerauerit. Panis (inqt̄) sol⁹ mibi cum
olivis z raro cū olerib⁹ in vīlu est: indumē
tū aut̄ h̄ mibi ē q̄d vides tunica cū pallio.
z h̄ bñs nihil. alid reqro. Tertio ex sp̄i
rituali ad suos affectiōe. Nō em carnalitē
carnalib⁹ amic⁹ afficiebat h̄ sp̄ūlē. Ro.
vij. Qui em carnē q̄ carnē sūt sapient̄:
aut̄ em sp̄ū q̄ sp̄ū lūt̄ sapient̄. Refert cle-
mēs kīm q̄ bñ in historiā ecclāsticā. q̄ cuī
x̄or petri ad passionē duixerit: ingēti gau-
cho exultauit petr⁹: q̄cā p̄pē vocās noīe
post ea exēlamauit. Et cōm̄t memēto dñi.
Fr̄ē cū petronilla filia petri esset clīm̄ca:
plurimis discipulis petri in domo sua recū
bētib⁹ st̄iḡit. vt tū diceret petro. Lūvni
uersi a te sanctur infirmi: q̄re petronillam
paralyticā iacere pmittit. Ap̄ls vero ait.
Sic expedit ei. S̄z ne existimēt eī colu-
mitas ip̄ossibilitas mēs fīmonib⁹ excus-
fari: aut̄ ad eā. Surge petronilla z min-
istra nob̄. Et statū surrexit sana. Dīnile-
rio autem expleto; iussit eā redire ad gra-
batum suū.

Tertiū qđ ostendit petrū
beati est inspiratio dīne revelatiois q̄ tā-
git cū dñs dixit: h̄ p̄ me⁹ q̄ ē in ce. Aug⁹.
Quis ch̄im p̄ carnē z in carne natū oipo-
tenz̄ pris cē filiū sentire potuisse: mīl̄ poi-
ti⁹ h̄ ip̄e p̄ petrū nob̄ z celo revelasset:
Dan. ii. Est de⁹ i celo revelās mysteria:
celo inq̄. i. in corde puro z icorruptibili p̄
petrū z elevato ad dñū p̄ p̄eplationē non
elevato z sup̄bī. j. Lop. q̄. Nos nō sp̄ām
h̄u⁹ mūdi accepim⁹: h̄ sp̄m q̄ ex dō est vi-
sciam⁹ q̄ a dō donata sūt nobis.

Tertiū principale qđ oīdēt bēm pe-
trū laudabile est approbatiois ma-
gnificatio fructuosa: q̄ tangit cū dñ-
s. Ego dico tī. q̄ tu es petr⁹ z su. h̄c pe-
edi. ec. mēa. Et porte infer. nō p̄ualebūt
aduer. eā. Et tibi dabo claves regni celo-
rū. Et oīdūcū ligaueris sug terrā erit li. z
in ce. z q̄cūc̄ ol. sug ter. erit sol. z in cel.
Aug⁹. lib. de p̄b̄is dñi. Lanç̄ d̄st. Q̄

tu dixisti mīhi. Tu es ch̄is filius del vīsi.
z ego dico tibi tu es petr⁹. Hec ille. Da-
gnificat aut̄ approbatio cōfessionis fidei
ipsi⁹ petri in p̄dict⁹ p̄bis dñi tripliciter.

Primo p̄pter approbata fidei firmitatē.
Sc̄do ap̄ declaratā firme fidei securi-
Tertio p̄pter collataz regni celo (tatē.
rū auctoritatem.

Primo p̄pter approba-
ta fidei firmitatē q̄ dixit sibi. Tu es petr⁹.
i. firm⁹ si dicit⁹ a petra. Aug⁹. lib. de ver-
bis dñi. Simon q̄pē anteā vocabat: h̄
autem ei nomē vt petrus appellare tūra
dño impositū ē. z h̄ in ea figurā signat̄
ecclām. Q̄ em ch̄is petra: petr⁹ popūl⁹
ch̄ian⁹: petra em principale nome ē. Jō
petr⁹ a petra: nō petra a petro: qm̄ non a
ch̄ian⁹ ch̄is sed a ch̄is ch̄ian⁹ vocatur
Tu es ḡ(inqt̄) petr⁹. Hec Aug⁹. O vere
singulare p̄ulegū z excellētia dignitatis
in petro q̄ ab ip̄o ore dñico impositū est
sibi nomē in quo typū ecclās gerit. Legi-
m⁹ p̄ divinā revelatiōnē ab angelis faci-
noīa aliq̄bus fūtū sp̄esliter imp̄stita: q̄d
nequaq̄ sine magno mysterio faciū credi-
mus h̄z ad designandā quādā sp̄ālē ex-
cellētia in eo q̄ sic noīab⁹: Sic legi⁹ io-
āne baptista. Lu. j. sic de tēsū saluatōre no-
stro. Ibidē. In scriptura etiā sacra legi-
mus mutationē noīis in aliq̄bus esse ētā
etā qđ semp etiā factū ē. p̄pter aliquā grā-
tia sp̄ālē quā a deo cōfécit⁹ est ille cūnus
nomē sic mutabāt. Sicut abrāz vocatus
est abrāz q̄n̄ sibi facta est p̄missio de semī
ne in quo bñdicende erat dēs gentes ter-
re. Gen. xvii. Et iacob vocatus est israel:
q̄ vidit dñm. Gen. xxix. Hoc aut̄ in istis
factū est p̄ ministeriū angelicū. Hoc itaq̄
multo excellētius in petro faciū est quā
ab ip̄o dñō dicēre ip̄ petro. Ego dico tī
bi quia tu es petrus. i. in fide firmissimus.
Apparuit aut̄ firmitas fidei in petro ma-
xime tripliciter. **P**rimo fidei ch̄i fidei
liter exponendo. Tāto em̄ lumine fidei vi-
gebat vt doctores legis iudeorū scribas:
phariseos suis predicationib⁹ cōfūtaret.
Tāto Act. iii. legit. q̄ cum interrogaretur
ab eis inuicem cōgregatus repletus sp̄ū
sancto petrus ita cōstanter respōdit. vt nī
bil penitus cōtradicere possent. Habet

etiam Actuū. iij. q statim post receptionē spiritus sancti ipsa die penteco. stans per trus ita efficacitate fidei veritatē declarat ut ut copiosam multitudinē ad cordis cōpunctionē et verā penitentia induceret; et baptizati sunt die illa circiter tria milia. Habet etiā Actuū. x. q loquente petro veritatē fidei cecidit spissctus sup oēs q au diebant verbū. Petrus vix firmissim⁹ atq pfundus fuit in fide. **Ubi** Lūc. v. dī cū est ei a dñō: duc ī altū. **Sup** q dī Am bosi⁹ vt habet. xxiiij. q. i. c. No turbatur. Deniqz tūlī alijs impereb⁹ vt laxent regia sua: sol tācum⁹ petro dī. **Duc** in altū h̄ est i. p̄fudū disputationū. **Quid** em̄ tā altū q̄ altitudine dimitiaz sapientie dei videre: icre dei filiū: et p̄fessionē dūtine geteratōis assumere. **S**ecōdū miracula mūl tipliciter faciendo agit em̄ miraculoꝝ attributū fideli ve sup̄ dīxim⁹ in ser. b. silueſti. Fecit autē brevis petrus miracula p̄spūciter. vt s̄ dictū est. i. q. but⁹ f. ar. iij. Et p̄ter illos tres modos est alijs in secretorū reuelationē sic patz Act. v. Ubi legik quid reuelauit. **E**cra 2scientie ananīe et laphī re q̄ defraudauerat eccliam. vide ibi. et nota q̄ grauerit puniri sūt: ppter qđ multuz terri debent defraudatores ecclasticoꝝ rūbonoꝝ. Reuelauit ē petr⁹ secreta co dia simonis magi. **Ubi** cū petr⁹ et paulus introissent ad neroneꝝ maleficia simoni detegentes sicut testaf sc̄tū marcelius et leo pap⁹ dicunt simon magi. Ad diuitias patiar hūc inimicū p̄cipiam angelis meis ut vindicent me de isto. **L**ui petr⁹. Angelos tuos nō tuneo: s̄z ip̄i me timet. Nero dicit. Nūquid nō tunes simonē q̄ deitate suā rebus ondit et affirmat. **L**ui petrus. Si deitas est in ipso dicat mihi nūc qđ cogito: quā cogitationē p̄ius auribus tuis insinuo. Petrus ergo accedens ad neroneꝝ secreto dicit. Tude mibi panē boide acēi asserr̄i et occule dari: q̄ cum al latu fuisse et petrus eū bñdūtisse et submanica abscondisse dicit: dicat simo qui se deum facit quid sit cogitatum: quid dicūm: et quid facit. Respondit simo. Petrus magis dicat quid cogite ego. Dicit petrus: quid cogite simon me scire docebo dum quod cogitauerit fecero. **L**unc simon indignatus exclamauit. Procedat

canes maximi et denorent eum. Subito autem canes maximi apparuerūt et in per trum impetu fecerunt. Ille vero panem benedictū obtulit: et subito eos in fugam cōuerit. **L**unc dixit ad nerone. Ecce q̄stē dī me nosse quid contra me cogitauerat simon non verbis sed factis. Nam qui p̄ miserat angelos contra me venturos: exhibuit canes et ostendat se habere nō dī uinos angelos sed caninos. **H**ec Leo. **T**ertio ḡsecutionem pro fide sustinendō. Multas enim persecutions sustinuit a iudeis. Ut patet in actib⁹ apostolorū. Multas etiam sustinuit a simone mago. Ut habetur in legendis aureis. Multas etiam a nerone sub quo passus est et cruci affixus: quod moriendi gen⁹ sibi p̄ dixerat dñs Iohannes doli dicens ei. **L**um essem junior cingebas et ambulabas ubi volebas. **L**um autem senueris extenderes manus tuas et alius te cingeret ducet q̄ tu non vis: hoc autē dixit significans qua morte esset clarificaturus deū. Et cū hoc dixisset: dixit ei. Sequere me. **H**ec ibi. Sequere inq̄ me ut s̄c ego pro te: ita et tu moriaris pro me. Sicut ergo tū crucē ascende. Tu eandem quam ego mortem patere. Sap. xviii. Simili pena seru⁹ cū dño afflictus est. Noluit tamē pati rect⁹ sed reveritus prop̄ tres causas quas ipse met assignauit. **P**rimo prop̄ honorem dñi qui passus est rectus. id nō serupat⁹ ut dignum ut sic pateretur. **S**econdo quia christus patiens propter redimen⁹ dum debuit ad mundum respiceret. Pētr⁹ autem patiens propter celum adquirētendum debuit ad celum respectum habere. **T**ertio quia christ⁹ semper rect⁹ stetit et nunq̄ per peccatū cecidit. **H**omo vero cap̄ uenientis in terram defixit et contra deū recalcitrauit. Augustinus in sermone. **H**ic est petrus qui dum ad crucem tanq̄ crucifixi discipulus diceret verso se corpore posscens crucifigi passio⁹ nō non renuit sed equalitatem dominū ce crucis declinavit ut ostenderet vniuersis admirante se humilitatis virtutem nouis mysteriis disciplinam etiam inter tormenta seruasse: q̄ securus ebarissimi prexit petrus ad crucem⁹ repul⁹ timob⁹ re mortis moriendi ordinem tam acerō

Ser. de sc̄tō Petro

ba in passione q̄sluit. Hec Aug⁹. Voluit
igis petr⁹ pati reuerſus in cruce: capite vi
dēz dcorium et pedib⁹ ſurlium: qđ et tor⁹
tores facile annuerūt cū etiā p̄ hoc graui
torq̄ret. Sicq̄ extensis in cruce glosſus
in grauit ad dñm. Eadē q̄q̄ die paul⁹ q̄
ciuis erat roman⁹: nō crucifigi sed capite
trucari iuſſus eſt. De ſenectate aut in eos
data de Dion⁹. in ep̄la ad L̄m. de morte
pauli in hec p̄ba: O frater mi timothee ſi
vidiſſes agones gl̄oriatiōis ipoꝝ: defecas
ſes quidē p̄ tristitia et dolore: q̄s nō ſleret
illa hora q̄n p̄cep̄uſ ſententie egressuſ i eoſ
eſt vt petr⁹. i. cruciſigere et paul⁹ decollaſ
ref. Gl̄idiſſes tūc turbas gethiū et indeꝝ
puticteſ eos et expuētes in facies eoꝝ
Adueniēt aut terribili tpe gl̄oriatiōis
ipoꝝ cū ſeparent ab iuuiſe ligauerūt colu
mnas mudi nō vtiꝝ abſc⁹ ſratꝝ gemut⁹
et ploratuſ. Tūc inq̄t paul⁹ petro: Pax te
cū fundamētū eccliaꝝ et paſtor ouium et
agnoꝝ ch̄ri. et petr⁹ ad paulū ait: Vade i
pace paſtor: bonoꝝ morum: mediator: et
dux ſalutis iuſtoꝝ. Lū at elōgaſſent eos
ab inuicē ſecut⁹ ſum magiſtr⁹ meū. Nō ei
in eodē loco occiderūt eos. Hec Dio. In
illa at eadē ep̄la ſcribit Dio. q̄ Lembia
q̄ alio noie plātilla dicta eſt diſcipla pauli
post mortē aploꝝ eadē die vidit eos in
troēutes induitos ueste p̄lara et coronas
fulgētes luce radiat̄es habebāt in capitib⁹
bus ſuis. et p̄tulit velū ſanguine cruciatuſ
et oſtendit illud carnifici reuerso q̄ paulū
occiderat et hiſ q̄ cū eo erāt. ppter q̄ mlti
effecti ſunt ch̄iani. Ebi eſt intelligendū
q̄ cū paulus ad locū paſſiōis ducereſ: in
poſta hoſtīe matrona pſata obuiā habu
it. Qui flenti paulus ait: Vale plātilla eſ
terne ſalutis filia: Lōmoda mihi velum
q̄ caput tuū tegis et inde oculos meos li
gabo et poſtmodi illud ſidi restituaz. Qd
dō ſibi traideret irridebat ea carniſces di
centes. Quid iſti magoꝝ r̄aſtēcōfūm pan
nū tribuſ ut ipm amitas? In pſata etiā
ep̄la ſic lamentat̄ b̄tūs dionyſi⁹ vi. Quis
dabit oculis noſtr⁹ aqſ et pupillis noſtris
fonte lachrymāp vi plorem⁹ die ac nocte
lumē eccliaꝝ qđ extinetū ē. Ecce etiā pe
trus fundamētū eccliaꝝ: gl̄ia ſanctoz⁹
aploꝝ et nobis recessit uos orphanoſ de
ret. Reliq̄t. Paulus quoq̄ gentiū familiar̄s
ſolator pauep̄ defecit nobis et vleterius
nō inueniſ: qui fuit pater patꝝ: doctoꝝ
ctoꝝ: paſtor paſtor: abyſſum ſagie: ſitula
altifonā: p̄dicatoꝝ: veritatis: infatigabile
paulū dico nobilissimū aplm. hic angelus
terreſtris et homo celeſt̄: imago ſiſtus
do deitatis. Nos inq̄ inopes et indignos
dereliquit in hoc mundo p̄ceptibili et malo
gn̄o: ingressus eſt ad deū ſuu dñm tam
cum. Hec Dionyſius.

Sc̄do magnificat appro
batio fidei petri ex ſuppoſitioſ verbis p̄i
pter declaratā firme fidei ſecuritate: cui
dixit domin⁹: Et ſug hanc petrā edificat
bo ecclesiā meā: ranciſ ſirmū ſtabile edi
ſiū. Et porte inferi n̄ p̄ualebūt aduersus
eā. ſug hanc petrā inq̄: id eſt ſug hanc
fidei ſirmitatez. Aug⁹. lib. de verbis dñi.
Super hanc petrā quā confeſſus eſt ſup
hanc petrā quā co gnouisti dicens: Tu es
ch̄ris filius dei viui. i. ſug me ielū filiuſ dei
viui edificabo eccliam meā. Hec ille. Pe
re inferi dicunt peccata: heretiꝝ et tyran
Sed hec omnia vincit fides Hebr. 13. Si
cti per fidem vicerit regna. Paſter itaq̄
firmitas atq̄ ſecuritas fidei petri de qua
dixerat domin⁹ Luc. xxv. Si moni ecclia
thanias expetuit vos ut cribaret ſi iti
ticum Ego autē p̄ te rogaui. Per te nō
deficiat fides tua: et ut aliquādo puerus
confirma fratres tuos. Ubi babef q̄ ſi
des eius multū a diabolo tentata cum di
citur: Ecce sathanas tē. Ubi enim hoſſ
inuenit locū magis muniri: ibi maiores
exercet conatū. Secundo eius fides a
christo valde roborata. Undō dicit domi
nus: Ego autē p̄ te rogaui tē. Tertio
eius fides fuit oibus in exemplum data.
Ubi dicit Et tu alq̄n queriſuſ tē.

Tertio magnificatur ap
probatio fidei petri propter collatā regni
celoꝝ autoritatē: cū dicit domin⁹: En
bi dabo claves regni celoꝝ. Et quodcu
q̄ ſigauerūt ſug terrā tē. Augustin⁹. Hoc
illi confeſſio fidei dedit: vi ante claves re
gni celoꝝ acciperet q̄ ſeſtianas introi
ret. S; ne q̄ vos fratres de tradit⁹ petro

clavis regni more vñaz clavis cogitatio
terrena pinoeatur. Clavis enim celi lingua
est petri q̄ singulorū merita cēsendo apl's
vinciūs regnū celi aut claudit aut aperit
Nō ē ḡ clavis ista mortal' artificis apta/
ta manus sed data a chōz p̄tās iudicandi.
Hec Aug⁹. Considerād⁹ ē aut mod⁹ or
do collatiois h̄mōi claviū q̄ ad tria. **P**il
mo em̄ h̄mōi claviū facta ē p̄missio. cū dī
et dīn̄ Barth⁹. xvij. Tibi dabo claves re
gni celoz q̄d cūc̄z r̄c̄. Ubi beda. Claves
nō mō dāf ei s̄z p̄mitiūs nōdū em̄ fabrica
te sūp incūdē crucis nec in ch̄z sangui
ne separe. Hec ille. Videres potes alio
dei h̄mōi claviū sup̄ in ser. cathedre. **S**e
cūdo facta ē claviū cōmuniſ collatioi cui
discipul⁹ in vnu ḡgregatis. Joā. xx. appa
rēs post resurrectionē insufflavit di. Accl
p̄te som̄tēm q̄r remiserit p̄ca remittit
eis; q̄r retinuerit reterā s̄z q̄d sic ē intel
ligēdū q̄ sacerdos h̄mōi claviū remittit p̄ca
no p̄ncipal' s̄z ministerial'. **T**erris hu
iusemoi claviū sp̄cialis petro data est cō/
missio cū s̄z suū gnālē vicariū in ro
ta eccl̄s fuit. cū dī et dīn̄ Barth⁹. vi. Pasce oves
meas. An̄c̄ aut dīn̄ h̄ pastoral' officiuz
petro comiserit m̄ltipliſ eū examinavit.
Pro d̄ fidei assesiōc. Barth⁹. xvij. Glos
aut que me cē dicuntur. Et r̄ndes petr⁹ dīc
Tua chōz r̄c̄. **S**cđo de spei inherētē
q̄d quā petr⁹ chōz ē ḡglūmat⁹. Jo. vij. Nū
qd t̄ vos vultis abire. Et r̄ndes petrus
dīc. Dñe ad quē ibim⁹ vba vite cēne ha/
bes. q̄d nullaten⁹ possim⁹ ab alio spera
re salutē. **L**ertio spealr̄ est eraminat⁹
petr⁹ de charit̄s dilectōe. **A**rt. xx. Simō
loāns diligis me pl̄bis. Et r̄ndit petr⁹.
Lūc̄s dīc q̄ amo te. Et dīs dīc eti.
Pasce agnos meos r̄c̄. Videret xuā/
geliū. Lūc̄ aut̄ examinavit dīs petruū de
dilectōe q̄r pastořes eccl̄ie debet dīm̄ p̄
ceteris diligere. Examinavit aut̄ eū ter d̄
dilectōe ut ondat̄ in petro fūssi p̄fectio a
mōris q̄ est cū h̄o diligēt̄ deū plus q̄ sua:
plusq̄ suos: et plusq̄ se. Barth⁹. xij. Ecce
nos reliquim⁹ oia. n̄fān̄os: et nosipos.
Itē ut ostenderet̄ triple mod⁹ amādi q̄
fuit in petro in nobis esse debet: debem⁹
enī diligere corde ore et opere. j. Jo. iiij.
S̄holi non diligam⁹ verbo neq̄ lingua s̄z
opere et veritate. Item ut intelligamus q̄

niam ipse chōs debet a nobis diliḡi ppter
peccata quā dimittit: ppter bona q̄ tribuit
et ppter p̄mis̄a q̄ pmittit: non equidē q̄ dg
beam⁹ deū diligere ppter aliud q̄d cūz si
naliſ q̄ amo deū nullomo debet ordīnari
ad aliū finē: alias eſz vti friendis: qd em̄
Aug. est summa queritras: s̄z ppter dei be/
neficia debem⁹ deū diligere occasionalis
ter et motu q̄r h̄mōi beneficia debet nos
mouere ad pfectius diligendū deū. Eccl
xliij. Tripliſ sol exurit mōtes, id ē chri
stus sc̄os ad amorē accendit: s̄z peccata
remittēdo: beneficia largiēdo: et p̄mis̄a et
na pmittendo. Dixit autē dīs ter pasce:
q̄r tripliciſ deb̄ platus pascere subditos
verb⁹ exēplo: et t̄pali subſidio. Vel aliter
vt dicit Bern. v̄b̄ p̄dicationis: exemplo
queritatis fructu Qatiōis. j. Pe. v. Pa
scite qui in vobis est ḡregē dei. r̄c̄. Bis
autem dixit dīs. Pasce agnos meos: et
semel. Pasce oves meas: quia in fidelib⁹
sunt tres gradus s̄z incipientiū: pſcien/
tiū: et perfectoriū. Illi q̄ sunt in duob⁹ pri/
mis gradibus dicunt̄ agni. Illi qui sunt
in tertio ques nominantur sicut expōnt de
lyra. Et nota bene. q̄ petro tm̄ cōmitum
t̄pō agni et oves. i. simplices et humi
les: q̄r soli tales sūt eccl̄ie filij: mō lūpi. i. ra
paces et larrones: mō vūlpes. i. fraudulen/
ti et seductores: nō hīrci. i. luxuriosi et cari/
nales: nō leones. i. supbi et spūm inflantes
habētes. Ex dictis itaq̄ patet q̄ laudab/
ilis est beat⁹ petr⁹ et anobis merito ve/
nerandus ppter ea q̄ dicea sunt. Bene ita
q̄ ab ipso dīo cōmentarius et dicere sibi.
Beat⁹ es simon bariona. Hūc itaq̄ pa/
tronū tota deuotio veneremur ut sis
apud deū precib⁹ fidet sancte perseveran/
ti et firmitatē aḡz charitatis ardore im/
petrare mereamur et p̄petuā tancē sumā
maiestatis p̄tēplationē obtinere. Amas.

Dūnica iſra octauā aploꝝ Petri et pau
lī ſuū illud euāgelīū. Iuſtis dīs dīciploſ
nos ascēdere in nauiculā. r̄c̄. Ser.

Habete fidu
b
ciā: ego sum nolice temere.
Barth⁹. xiiij. Theophilus.
Cum domines vel demones nos p̄ terro